

OBSAH

PŘEDMLUVA / 17

ÚVOD / 21

PRVNÍ ČÁST: ŽIVOT LUDVÍKA SVATÉHO / 33

I. Qd narození po svatbu (1214–1234) / 35

Malý následník trůnu / 37

Svět kolem chlapce na trůně / 40

Východní obzory: Byzantská říše, islámský svět, mongolská říše / 41

Křesťanstvo / 47

Na konci rozkvětu / 48

Náboženské obavy / 50

Politické uspořádání: zrod monarchického státu / 55

Francie / 57

Dědictví po dědovi / 59

Krátká otcova vláda / 62

Otcova smrt / 66

Běda tobě, země, je-li tvým králem chlapec! / 70

Královské svěcení dítěte / 74

Svízelná nezletilost / 77

Případ pařížské univerzity / 86

Ludvík a císař Fridrich II. / 89

Spory s biskupy: beauvaiský případ / 90

Zbožný král: založení opatství Royaumont / 92

Zbožný král: ztráta svatého hřebu / 94

II. Od sňatku do křížové výpravy (1234–1248) / 97

Sňatek Ludvíka IX. (1234) / 97

Pasování bratrů na rytíře. Na scéně se objevuje Joinville / 103

Král se stává otcem / 104

Král relikvií: trnová koruna / 105

- Sainte-Chapelle / 109
Král eschatologický: mongolská apokalypsa / 110
Král vítězný: válka s Angličany / 111
Králova nemoc a slib křížové výpravy / 116
Král, papež a císař / 120
Ludvík Svatý a Středomoří / 123
Přípravy na křížovou výpravu / 127
- III. Křížová výprava a pobyt ve Svaté zemi (1248–1254) / 131
Křížová výprava, hlavní záměr Ludvíkovy vlády? / 131
Ludvík Svatý a Orient / 131
Z Paříže do Aigues-Mortes / 133
Cesta do Egypta a egyptské tažení / 136
Král v zajetí / 138
Král v dáli / 138
Hnutí pastýřů / 139
Ludvík IX. ve Svaté zemi / 142
Křížová výprava, Ludvík IX. a Západ / 142
Matčina smrt / 147
- IV. Od první křížové výpravy ke druhé a ke smrti (1254–1270) / 149
Rozmary moře / 149
Setkání s Hugem z Digne / 150
Návrat skleslého křížáka / 152
Reformátor království / 153
Noví královi muži / 156
Spravedlnost ve městech / 158
Král vyšetřovatel / 159
Král a vyšetřování v Languedoku / 159
Král a města / 161
Ludvík a Paříž / 164
Nemilosrdný vykonavatel spravedlnosti: dva nevídané případy / 167
Nová očištná opatření: proti ordálům a lichvě, proti židům
a lombardským / 170
„Dobré“ mince / 171
Upokojovatel / 175
Vlámské dědictví / 175
Mír s Aragonií: corbeilská smlouva (1258) / 177
Francouzsko-anglický mír: pařížská smlouva (1259) / 179
Amienský „ortel“ / 184
Ludvík IX. a budoucnost kapetovské dynastie a královské rodiny / 185
Pohřby a křty / 186
Sestra a bratři / 188

- Ludvík Svatý a královská těla / 190
- Ludvík IX. na sebe podruhé bere kříž / 200
- Poslední očišťování před křížovou výpravou / 201
- V. Od úmrtí ke svatořečení (1270–1297) / 205
 - Svízele s královým tělem / 205
 - Návrat do Francie / 207
 - Cesta ke kanonizaci / 207
 - Příběh relikvií / 210

DRUHÁ ČÁST: UTVÁŘENÍ PAMĚTI NA KRÁLE. EXISTOVAL LUDVÍK SVATÝ? / 215

- I. Král z úředních dokumentů / 219
- II. Král hagiografů ze žebavých řádů:
 - Svatý král obrozené křesťanské víry / 225
 - Žebavé řády / 226
 - Geoffroy z Beaulieu / 228
 - Vilém ze Chartres / 229
 - Vilém ze Saint-Pathus / 230
- III. Král saint-deniského opatství: svatý král dynastický a „národní“ / 237
 - Primat / 238
 - Vilém z Nangis a *Život Ludvíka Svatého* / 239
 - Chronicon* Viléma z Nangis / 240
 - Gesta sanctae memoriae Ludovici regis Franciae* Viléma z Nangis / 245
- IV. Král exempel / 249
 - Omezené svědectví exempel / 250
 - Příběhy remešského minstrela / 257
- V. Předobraz Ludvíka Svatého ve Starém zákoně / 265
 - David a Šalomoun / 267
 - Ludvík a Jóšijáš / 269
- VI. Král královských zrcadel / 275
 - Královská zrcadla Karlovců / 277
 - Policraticus* Jana ze Salisbury / 278
 - Zrcadla 13. století / 278
 - Eruditio regum et principum* Gilberta z Tournai / 279
 - Svěcení jakožto královské zrcadlo / 285
 - Ludvíkova *Naučení synovi a dceři* / 286
- VII. Král kronikářů z ciziny / 295
 - Matouš Pařížský, anglický benediktin / 296
 - Salimbene z Parmy, italský františkán / 307
- VIII. Král *locorum communium*: Existoval Ludvík Svatý? / 313

- IX. „Pravý“ Ludvík IX. Jana ze Joinvillu / 321
Výjimečný svědek / 321
Důvěryhodný svědek / 323
Biografie, nebo autobiografie? / 324
Joinvillův hmatatelný Ludvík Svatý / 326
Král se směje / 330
Královy nedostatky / 331
Joinvillův sen / 335
- X. Ludvík Svatý mezi vzorem a jednotlivcem / 337
Dějiny a jednatel / 337
Přelom 12. a 13. století / 338
„Já“ / 341
Případ Ludvíka Svatého / 343
Svědomí / 345
Král, který mluvil francouzsky / 347
Králov portrét / 347

TŘETÍ ČÁST: LUDVÍK SVATÝ, KRÁL IDEÁLNÍ A JEDINEČNÝ / 353

- Od zevnějšku do nitra / 355
- I. Ludvík Svatý v prostoru a čase / 357
Svět Ludvíka Svatého / 357
Ludvík Svatý a prostor / 357
Paříž hlavním městem / 359
Sídla a cesty Ludvíka Svatého / 360
Král Île-de-France / 362
Navštívit království / 362
Cesta na křížovou výpravu a návrat domů / 363
Král poutník / 364
Ludvík Svatý a moře / 366
Orient Ludvíka Svatého / 368
Saracéni, beduíni, asasínové / 369
Mongolská iluze / 372
Orient smyšlený, Orient divukrásný / 374
Časy Ludvíka Svatého / 376
Dobré využívání času / 377
Čas cyklický a liturgický / 378
Ludvík Svatý a historický čas / 381
- II. Obrazy a slova / 385
Král a hudba / 386
Architektura: dvorský styl? / 387
Výuka prostřednictvím obrazů / 389

- Iluminované knihy / 390
- Král a jeho učenci / 394
- Encyklopedista ve službách krále: Vincent z Beauvais / 396
- Nový Šalomoun / 398
- III. Slova a gesta: Král statečný a moudrý / 401
 - Králova slova / 401
 - Královské slovo / 401
 - Ludvík Svatý mluví / 402
 - Důvěrné slovo / 403
 - Poučné slovo / 404
 - Vláda slovem / 405
 - Slova víry / 406
 - Slova poslední / 407
 - Gesta velmi uměřená / 408
 - Kde hledat gesta Ludvíka Svatého? / 409
 - Gesta svatého krále / 412
 - Apoteóza: gesta svaté smrti / 412
 - Zbožná gesta / 413
 - Vzory a osobnost / 415
 - Král prud'homme / 416
 - Ludvík Svatý u stolu:
královské stolování versus pokorná střídmost v jídle / 418
 - Střídmost / 419
 - Pokora a askeze / 421
 - Joinville: sebeovládání / 424
 - Královy povinnosti / 425
 - Královský vzor / 427
- IV. Král tří funkcí / 429
 - Tři funkce / 429
 - Křesťanský král, král tří funkcí / 429
 - První funkce: král posvěcený, spravedlivý a mírotvorný / 430
 - Mír / 432
 - Druhá funkce: král válečník / 434
 - Ludvík Svatý a třetí funkce / 436
 - Ludvík Svatý a ekonomika / 438
 - Ekonomika a královská správa / 439
 - Král a jeho dobrá města / 441
 - Financování válek a křížových výprav / 443
 - Lichva / 444
 - Peníze / 445
 - Spása a potřeba / 446

- V. Ludvík Svatý, král feudální, nebo moderní? / 451
 - Feudalita a moderní stát / 452
 - Jak král využíval feudální systém / 452
 - Mocné spojenectví trůnu a oltáře / 455
 - Místní správa a zákonodárná moc / 456
 - Ludvík Svatý a právo / 459
 - Společnost feudální a buržoazní zároveň / 460
 - Ludvík Svatý neloví / 462
 - Královský systém / 463
 - Meze královské moci / 464
 - Ludvík Svatý se ukazuje poddaným / 466
 - Vypočítavý Ludvík Svatý? / 467
- VI. Ludvík Svatý v rodinném kruhu / 471
 - Otec / 471
 - Děd / 472
 - Matka / 473
 - Sourozenci / 479
 - Sestra / 485
 - Manželka / 486
 - Děti / 489
 - Mesnie* a okruh blízkých / 495
- VII. Náboženství Ludvíka Svatého / 497
 - Vzor cisterciáckého řádu, vzor žebravých řádů / 498
 - Víra Ludvíka Svatého / 501
 - Náboženské znalosti / 502
 - Zbožnost a odříkání / 504
 - Svědění / 506
 - Udělování svátostí / 508
 - Ludvík Svatý a modlitba / 509
 - Uctívání svatých / 515
 - Zbožné posedlosti Ludvíka Svatého / 516
 - Zbožná oddanost křížové výpravě / 517
- VIII. Spory a výtky / 519
 - Ludvík Svatý a církve / 519
 - Ludvík Svatý a kacíři / 521
 - Ludvík Svatý a muslimové / 523
 - Ludvík Svatý a židé / 526
 - Výtky a odpor / 538
 - Politické výtky / 541
 - „Jsi jen králem bratří!“ / 543
- IX. Ludvík Svatý, král posvěcený, divotvorný a svatý / 545

- Posvátnosti francouzského krále / 545
Hodnoty, jež přináší svěcení / 545
Obřad královského svěcení / 547
Systém svěcení / 549
Svatost Ludvíka IX. / 550
Svatý laik / 552
Vzory svatosti Ludvíka Svatého / 555
Zázraky Ludvíka Svatého / 556
Zázraky a život / 562
Relikvie / 563
Poslední svatý král / 564
X. Král trpící, král Kristus / 565
Hodnoty těla / 566
Případ znásilnění / 566
Král churavý / 568
Král trpělivý / 569
Dobřvolné utrpení: král asketický a kající / 570
Smrt blízkých: rodinné a dynastické hoře / 571
Bolest zrozená z neúspěchu křížové výpravy / 572
Utrpení zajatce / 573
Utrpení z odmítnutého daru slz / 574
Utrpení bližních: milosrdné skutky / 575
Malomocenství hříchu / 577
Vzor ukřižovaného Krista / 578
Mučednictví: agonie a smrt / 578

ZÁVĚR / 581

1. DODATEK: „TĚLESNÝ VZOREC“ LUDVÍKA SVATÉHO
PODLE DR. AUGUSTA BRACHETA (1894) / 589

2. DODATEK: LIST LUDVÍKA IX. ZE SVATÉ ZEMĚ PODDANÝM
(1250) / 591

CHRONOLOGIE / 597

BIBLIOGRAFIE / 601

POZNÁMKY / 613

RODOKMENY / 693

MAPY / 699

REJSTŘÍK MÍSTNÍ / 709

REJSTŘÍK JMENNÝ / 717